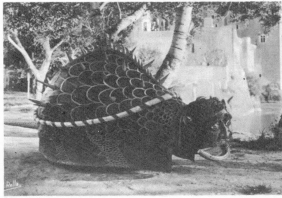

BIBLIOTECA *MARCEL·LÍ DOMINGO*

Recull de premsa local i comarcal

**Divagació
sobre la història
de la Cuca-fera
LA TARASCO**

Lagadigadu!
La Tarasco!
Lagadigadu!
La Tarasco!
De Castin!
Loissin-la-passa!
La vitto maseo!
Loissin-la-passa!
Que vai dansa.
(Cançó popular de la Tarasco
atribuïda al Bon Rei Renato).

Lagadigadu! La Tarasco! (La vella huija!) Se sen per Tarascó el dia de La Tarasco. Els sigüets desde les seues primeres parades ja la canten. Ah! La vella Bruixa! La Tarasco! Pero el dia de la festa es un clamor continu, tot lo cel blau ventolaja per el Mestral omplí d'ecos i de cants les dilatades amplades de La Crau i dels boscos del Ross. Cel i vent i couch venen de lluny, de temps molt antics, de quan Maria Glava, de les mees velles cantans d'un poble solajat i meravellós que vibra i viu festejant la sumissió de la Tarasco.

Tarascó es una ciutat molt pareguda a la nostra, alegre i viva. Es una ciutat de vent i de cel blau. Tarascó com Tortosa es hanya al riu, viu d'ell i dels seus camps i de les seues hortes. Per a un tortosí estar a Tarascó es com estar a casa. Per la tarde la brisa del Mediterrani fa donar la volta a les fulles dels arbres de la ribera del Ross i semblen de plens. Tarascó es una ciutat de pèracs d'ells molt brillants que sempre estan a punt de fer bromas. Els tarasconesos senten l'orgull de les seues antigues tradicions, pero totes se centren en un admirable punt de fè i de folklore: Santa Marta i La Tarasco.

El Bo del Rei Renato –possiblement el prototipo del tarasconés, cult, humorista i sensible, mes que Tartarin, sense dupte– al 1488 va establir los cèlèbres «Jocs de la Tarasco» sense treure ni posar-hi res de lo que la

tradició havia ditat. El Bon Rei Renato va fer una ordenació i unes lleis als jocs acceptant les costums i posen-ho tot al dia d'acord en la moda del seu temps, pero es una visió de cara al futur que avui nos sorpren per lo avui va ballar i posar es moviment tot un poble per a que totes contraguessen a conservar un legat meravellós. Allavont hi havien les grans exposicions públiques religioses en forma d'aunes i va saber mesclar-ho tot en una gracia i una visió que avui encara pendura com allavont.

Així encara al segle passat los processons –i a Tortosa a n'eto, jo encara ho recorde– eraven plenes de Santo difrassats, Virtuts i personatges bíblics, especialment les del Corpus Christi, que en ple segle XVIII van arribar a ser ones solenes exposicions públiques i vives, en un baroque entenedor de tot lo que podia ser facil d'apendre per la vista a un poble inculte.

A part d'aixó un altra influència definitiva d'estos actes col·lectius «ens de sortir de les igitas els Anos Sacramentals» moltes manifestacions d'esta classe permaneixen encara, mes que per una força popular i devota, de cara al turisme.

Pero el Bon Rei Renato el bé va respectar este concepte, va fer algo més, va reunir en los Jocs de La Tarasco tot lo que La Tarasco tenia en si de costumies de la més remota antigüitat cristiana; i a la vegada va actualitzar per a sempre la forma externa de La Tarasco i per a que no hi hagueren mai mes variacions improvisades.»

Des d'allavont La Tarasco es com està avui encara; i els Jocs son exactament iguals.

I en tot este temps, desde 1488 hasta ara, la tradició te una llei històrica i incommovible que els primers de respectar i en seguir son los tarasconesos.

I ara auen a dir com es La Tarasco. Esta Tarasco que desde l'instauració dels temps Evangelics ha agut l'orgull i l'administació dels tarasconesos.

Vaig anar a visitar-la a casa seua (Al Syndicat d'Iniciative, Place du Château, davant mania del castell del Bon Rei Renato són v'arriba tot l'any i pot visitar-se per uns centims de franc, mitg franc concretament) acompanyat del meu fill, aix que té molta fantasia i a la vegada sentit crític.

–Per veure la Cucafera tan de viatge!– va dir desopaciat.

Es a dir: se pareix tan la Cucafera a la Tarasco com una gota d'eigua a un altra gota d'eigua.

Pero ara que estem en faena ho valdrà concretar u condensar-se en fer un paral·lelisme:

La Cucafera –me referixo a la gran– es un metro mes llarga i quan allarga el coll, l'allerga –el coll tot-sol– un metro i mitg més.

La Cucafera es més armònica de línies. La Tarasco té una gopa descomunal. La Cucafera es verda i La Tarasco blava. La Cucafera es un hitxo simpàtic, en aspecte de bon humor i la Tarasco es un animal fastigós i fiero en una cua verda de metro i mig que li surt horitzontal; i té unes puntes rojes sobre tota la seua convexitat. La Tarasco com la Cucafera té un caparriss ple d'escuts còrneos i La Tarasco te a lo llore de la línia del cap a la cua una espina dorsal de punxes com un antediluví qualsevol.

La Tarasco es portada a pes. Per aixó els conductors de la Tarasco –els Tarascaires– son gent d'una experiència tradicional que passa de generació a generació i es trasmeten com un secret los trucs de posar-la en moviment a una velocitat endemoniada o a un pas greu i reposat segons los requisits en els jocs.

Aiximateix La Tarasco te unes faldetes són están pintades tres potes per banda. Son potes monstruoses de drags o d'animal de rapinya.

Quan els tarasconesos dibuixen la Tarasco o la reproduïxen en or o plata –es l'inimiga dels tarascaires, honor que passa per herencia de generació en generació– prescindiren de les faldetes i només hi posen les potes.

Ara bé, la única i gran diferencia de la Tarasco i la Cucafera es el cap. Cap que es menester concretar ara que ja estem en faena:

El cap de la Tarasco es gòtic. Gótic sense duptes. Gótic de temps, d'artes escrites i de forma. La Tarasco te un cap humà repaleat i horrible en un aspecte d'infeig que li donen els seus ulls massa humans. La boca de la Tarasco es descomunal, roja, en una llengua que's menreja en un ressort i dona una sensació terrible de subornar per adelantat una mossegada tremenda... i te les dents en una sola fila –blanques i cunclades com rentades en dentifric– que al tancar la boca els seus maxilars produïxen un tré de cataclisme, com si el món scucer fossa cosa en los seus punyets; i els seus boscos, els seus castells i les seues vanitats, per a tragarse d'un moç.

Allarga el coll en gracia als dos cantons, amunt i abaix; i el mecanisme de la llengua i el de Poluir i tancar la boca li dona un aspecte de lènia fiera, que de no supiguer que es fira d'ara de ferre, fira i bona, al veure-ho lo més prudent seria posar-hi distancia al mig.

La Tarasco te un nas humà, te ligot, cabellós i unes aureslles aixotetes com de gat.

La Tarasco es un hitxo repulós i tremendo d'un aspecte de fieraes que gola la sang. I te un paregut com un precat.

Ara bé, a pesar de tota la seua indiscutible fèd, quan se la contempla parada, dona la sensació d'una lènia sumisa i dominada.

Santa Marta va fer be les coses.

I el Bon Rei Renato d'Anjois, Comte de Poaveça mos hauria fet falta a Tortosa.

Així no s'haurien perdut los Jocs de la Cucafera!

Agost de 1968

MASO FORTEZA SEGURA